

**РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА - СКОПЈЕ**

**УПАТСТВО ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ, ИЗРАБОТКА И ЈАВНА ОДБРАНА
НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ВТОР ЦИКЛУС УНИВЕРЗИТЕТСКИ
СТУДИИ НА ФЗНХ ВО СОСТАВ НА УКИМ ВО СКОПЈЕ**

Скопје, 2019 година

Врз основа на член 110 од Законот за високото образование (Сл.весник на РМ бр.18/2018), а на предлог на Советот за втор циклус студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје, на ННС на 18.седница одржана на 26.3.2019 година, **д о н е с е**

У П А Т С Т В О

ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ, ИЗРАБОТКА И ЈАВНА ОДБРАНА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ВТОР ЦИКЛУС УНИВЕРЗИТЕТСКИ СТУДИИ НА УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Со ова упатство, се утврдуваат условите, постапката и начинот на пријавување, изработка и јавна одбрана на магистерски труд на втор циклус универзитетски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Факултет за земјоделски науки и храна во Скопје (во понатамошниот текст: Факултетот).

I. УСЛОВИ ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ МАГИСТЕРСКИ ТРУД

- Право за пријава на магистерски труд стекнуваат студентите запишани според ЕКТС системот на студирање (запишани по учебната 2009-2010 година), откако ќе ги положат сите испити предвидени со акредитираната студиска програма (едногодишна или двогодишна студиска програма) и по исполнување на предвидените правила и обврски за студирање на втор циклус универзитетски студии (магистерски студии), утврдени со Законот за високото образование, Статутот на УКИМ и актите на Факултетот.
- Насловот на темата и тезите ги предлага кандидатот во договор со менторот. Студентот избира тема за магистерски труд во рамките на научната област на која се изведуваат магистерските студии (втор циклус студии). Студентот пријавува тема за изработка на магистерски труд на посебен образец (Прилог 1) во три примероци (примерок за студентот, за досието на студентот и деканатот), кои се доставуваат до архивата на Факултетот. Студентот задолжително ја испраќа пријавата во електронска форма до раководителот и секретарот на Советот за втор циклус студии. Пријавата содржи: образложение за научната, односно стручната оправданост на темата (опис и вовед во проблемот кој се истражува во магистерскиот труд, преглед на досегашните достигнуања во областа, значењето и оправданоста на истражувањата спроведени во наведената област); цел на истражувањето (која е целта и мотивот за спроведување на истражувањата во магистерскиот труд?); материјал и метод на работа / план и метод на работа (опис на материјалот и методот на работа кој ќе се користи при изработката на магистерскиот труд од предвидената област, фазите на изработка на магистерскиот труд и сл.); очекувани резултати (очекувани резултати од истражувањето врз основа на предвидената методологија на работа и изведените истражувања, насоки за примена на добиените резултати и сл.); преглед на литература; кратка биографија (Прилог 1). Со пријавата,

студентот приложува и копија од индекс (копија од првата страница и страницата со запишани и заверени семестри и оценки).

- По проверката за исполнетост на условите за пријавување на магистерски труд од страна на студентската служба и проверката дали пријавата е напишана согласно ова упатство, раководителот на Советот за втор циклус студии на ФЗНХ ја доставува пријавата на разгледување до Наставно-научниот колегиум на студиската програма. Пријавата и мислењето, како и предлог Комисија за изработка на магистерски труд (доколку мислењето е позитивно) доставено од страна на Наставно-научниот колегиум на студиската програма се разгледува на Советот за втор циклус студии на ФЗНХ. Доколку Советот за втор циклус студии на ФЗНХ се произнесе позитивно во врска со пријавата и предложената Комисија за изработка на магистерскиот труд, доставува препорака до ННС на Факултетот за усвојување на истата. Неусвоената пријава на тема за изработка на магистерски труд може да се врати на претходна постапка и повторно разгледување според доставените препораки.
- Пријавата на магистерскиот труд треба да биде напишана на македонски јазик (или на странски јазик, доколку е регулирано со закон или акт на Универзитетот), со исклучок на мерните единици од SI-системот, симболите, стручните термини и користената литература. Се пишува во македонска поддршка со фонт Times New Roman или Arial, со големина на букви 12 во основен текст и проред 1,5 и големина на букви 8 со проред 1 за текст во фусноти. Децималниот сепаратор е запирка (,). Латинските називи на видивите и родовите се пишуваат во *Italic*, а табелите, графиконите и сликите се нумерираат со арапски броеви. Пријавата треба да биде напишана на А4-формат, со маргини на страниците 2,5 см (горе, долу, лево и десно), со вертикално израмнет текст.
- Цитатите во пријавата можат да бидат дел од текстот, при што доколку авторот е цитиран на средината или на крајот од цитатот, тогаш во заграда на крајот на цитатот се става презимето на авторот и годината на издавање (**Bar-Yosef, 1995**). Доколку се работи за повеќе автори на цитираниот труд, тогаш се пишува презимето на првиот автор и се додава **et al.**, (за користење на странска литература) или презимето на првиот автор и се додава **и сор.**, (за користење на домашна литература), пример (**Wiertz et al., 1987**). При цитирање на текст каде што авторот е наведен на почетокот од текстот, тогаш авторот се става надвор од заграда, а во заградата се внесува само годината на издавање, или **Wiertz et al. (1987)**. Цитирањето на текст со слични резултати од повеќе автори се врши на истиот начин како што е наведено погоре, пример (**Wiertz et al., 1987; Bar-Yosef, 1995**). При цитирање на текстовите и резултатите од домашни или меѓународни документи (договори, препораки и др.) се наведува оригиналниот назив на документот, институција која го донела документот, годината на донесување, и тоа на крајот од цитатот (**Convention of Climate Change, United Nations, 1997**). При цитирање законски и подзаконски текстови се наведува законот, службен весник на државата која го донела и бројот на службениот весник, и тоа на крајот од цитатот (Закон за високо образование, Службен весник на Република Македонија, бр. 35/2008). При користењето на податоци од интернет-страници, веб-страницата од која е цитирано се

наведува на крајот од текстот (<http://www.fao.org/faostat/en/>) и се наведува датумот кога е пристапено на истата. Фуснотата се пишува во долниот дел од страницата, а во текстот истата се означува со арапски броеви. Користената литература се наведува по азбучен ред (според презимето на авторот) и се наведуваат сите користени референци при изработката на пријавата на магистерскиот труд, на пример:

- Aleantar, G.G., Villarreal, R.M., Aguilar, S.A., Papadopoulos A.P. (1999). Tomato growth (*Lycopersicon esculentum* Mill) and nutrient utilization in response to varying fertigation programs. International Symposium on growing media and hydroponics, Winsdor, Ontario, Canada. Vol. 1. Acta Horticulture No. 481, pp. 385-391.
- Bar-Yosef B. (1995). Fertirigated vegetables in arid and semi arid zones. IPI-Bull. No. 13, pp. 54-104.
- Танасковиќ, В., Чукалиев, О., Иљовски И. (2007). Влијание на начинот и режимот на наводнување и прихрана врз приносот на домотот. Јубилеен годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна „60 години Факултет за земјоделски науки и храна“, Скопје, Р. Македонија, година 53, стр. 137-149.

Сите наведени референци во поглавјето Користена литература мора да бидат наведени во текстот на пријавата.

- По доставеното мислење од Наставно-научниот колегиум на студиската програма и/или Советот за втор циклус студии (МР-Образец 2), одлука за прифатена тема за изработување на магистерскиот труд донесува Наставно-научниот совет на Факултетот.
- Одлука за определување на менторот, по предлог на Наставно-научниот колегиум на студиската програма и/или Советот за втор циклус студии на ФЗНХ носи Наставно-научниот совет на Факултетот на истата седница на која е прифатена темата. Менторот се определува од наставно-научните работници од потесната научна област од која е пријавен магистерскиот труд. Менторот е наставник на студиската програма на која е запишан студентот.
- По образложено барање на кандидатот или менторот, наставно-научниот совет може да донесе одлука за промена на менторот.
- Насловот на прифатениот магистерски труд од страна на ННС на Факултетот се објавува во Билтенот на УКИМ и на веб-страницата на Факултетот, на македонски и англиски јазик.

II. ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД

- Пишаниот магистерски труд е резултат на самостојна работа на студентот, со кој се систематизираат постојните научни знаења и се придонесува за нивниот натамошен развој.
- Упатството за изработка на магистерскиот труд им се дава на студентите во пишана или во електронска форма, при земање формулар за пријавување на магистерскиот труд, од службата за студентски прашања или е објавен на веб-страницата на Факултетот.

- Магистерскиот труд треба да содржи најмногу до 100 страници, не вклучувајќи ја насловната страница и страниците на кои е наведена содржината на трудот.
- Насловот на магистерскиот труд не треба да содржи повеќе од 15 збора, зборови со кратенки (освен латинските називи кои се пишуваат со кратенки) и наводници.
- Магистерскиот труд треба да биде напишан на македонски јазик (или на странски јазик, доколку е регулирано со закон или акт на Универзитетот), со исклучок на мерните единици од SI-системот, симболи, стручни термини и користената литература. Се пишува во македонска поддршка со фонт Times New Roman или Arial, со големина на букви 12 во основен текст и проред 1,5 и големина на букви 8, со проред 1 за текст во фусноти. Децималниот сепаратор е запирка (.). Латинските називи на видивите и родовите се пишуваат во *Italic*, а табелите (со текст над табелата), графиконите и сликите (со текст под графиконот или сликата) се нумерираат со арапски броеви.
- Магистерскиот труд треба да содржи насловна страна со името и симболите на Универзитетот и Факултетот, име и презиме на студентот, наслов на магистерскиот труд, град, месец и година (Прилог 2).
Магистерскиот труд треба да биде напишан на А4-формат, со маргини на страниците 2.5 см горе и долу, 3.5 см лево и 2.0 см десно, со вертикално израмнет текст.
- На првата страница, магистерскиот труд треба да го содржи името на Универзитетот и Факултетот, името и презимето и наставно-научното звање на менторот и членовите на Комисијата за јавна одбрана со место за потпис, место за оцена (се пишува описна оцена, го одбрал или не го одбрал трудот), датум на одбрана и студиска програма (модул) (Прилог 3).
- Структурно, магистерскиот труд треба да има содржина, вовед, преглед на литература, цел на истражувањата, материјал и метод на работа, резултати и дискусија или други содржини што се обработуваат во магистерскиот труд, поврзани со темата која се обработува, заклучоци до кои кандидатот дошол во текот на истражувањето и користена литература.
- Цитатите во магистерскиот труд можат да бидат дел од текстот, при што доколку авторот е цитиран на средината или на крајот од цитатот, тогаш во заграда на крајот на цитатот се става презимето на авторот и годината на издавање (**Bar-Yosef, 1995**), но доколку се работи за повеќе автори на цитираниот труд, тогаш се пишува презимето на првиот автор и се додава **et al.**, (за користење на странска литература) или презимето на првиот автор и се додава **сop.**, (за користење на домашна литература), пример (**Wiertz et al., 1987**). При цитирањето на текст каде што авторот е наведен на почетокот од текстот, тогаш авторот се става надвор од заграда, а во заградата се внесува само годината на издавање, или **Wiertz et al. (1987)**. Цитирање текст со слични резултати од повеќе автори се врши на истиот начин како што е наведено погоре, пример (**Wiertz et al., 1987; Bar-Yosef, 1995**). При цитирање на текстовите и резултатите од домашни или меѓународни документи (договори, препораки и др.) се наведува оригиналниот назив на документот, институцијата која го донела документот, годината на донесување, и тоа на крајот од цитатот (**Convention**

- of Climate Change, United Nations, 1997).** При цитирање законски и подзаконски текстови се наведува законот, службен весник на државата која го донела и бројот на службениот весник, и тоа на крајот од цитатот (Закон за високо образование, Службен весник на Република Македонија, бр. 35/2008). При користењето на податоци од интернет-страници, веб-страницата од која е цитирано се наведува на крајот од текстот (<http://www.fao.org/faostat/en/>) и се наведува датумот кога е пристапено на истата. Фусотата се пишува во долниот дел од страницата, а во текстот истата се означува со арапски броеви. Користената литература се наведува на крајот од магистерскиот труд, каде што по азбучен ред (според презимето на авторот) и се наведуваат сите користени референци при изработката на магистерскиот труд, на пример:
- Aleantar, G.G., Villarreal, R.M., Aguilar, S.A., Papadopoulos A.P. (1999). Tomato growth (*Lycopersicon esculentum Mill*) and nutrient utilization in response to varying fertigation programs. International Symposium on growing media and hydroponics, Winsdor, Ontario, Canada. Vol. 1. Acta Horticulture No. 481, pp. 385-391.
 - Yosef B. (1995). Fertirigated vegetables in arid and semi arid zones. IPI-Bull. No. 13, pp. 54-104.
 - Танасковиќ, В., Чукалиев, О., Иљовски И. (2007). Влијание на начинот и режимот на наводнување и прихрана врз приносот на доматиот. Јубилеен годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна „60 години Факултет за земјоделски науки и храна“, Скопје, Р. Македонија, година 53, стр. 137-149.
- Сите наведени референци во поглавјето Користена литература мора да бидат наведени во текстот на магистерскиот труд.

III. ПОСТАПКА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД

- Студентот е должен да го изработи и предаде магистерскиот труд во рок од една година од денот на одобрување на темата на магистерскиот труд. По образложено барање на студентот, Факултетот може да го продолжи рокот за изработка на магистерскиот труд, за времето додека траеле причините за спреченост за изработка на магистерскиот труд. По истекот на овој рок, студентот го губи правото да го брани пријавениот магистерски труд.
- По изработката на магистерскиот труд (работна верзија, изработена според упатството за пишување магистерски труд и со сите елементи што треба да ги содржи магистерскиот труд, укоричен во спирала), студентот доставува барање за формирање Комисија за оцена на магистерскиот труд (МР Образец 4), а со барањето приложува пет примероци од трудот (еден за менторот, два за членовите на Комисијата, еден за деканатот и еден за досието на студентот). Изработениот примерок од магистерскиот труд се доставува и во електронска форма до раководителот на Советот за втор циклус студии.
- По проверката за исполнетост на условите од страна на студентската служба и продеканот за настава и проверката дали магистерскиот труд е напишан согласно ова упатство, Раководителот на Советот за втор циклус студии го доставува барањето за формирање Комисија за оцена на магистерскиот труд и еден примерок од изработениот труд на разгледување на Наставно-

научниот колегиум на студиската програма. Мислењето, како и предлог Комисија за преглед и оценка магистерскиот труд (доколку мислењето е позитивно) доставен од страна на Наставно-научниот колегиум на студиската програма се разгледува на Советот за втор циклус студии на ФЗНХ.

Комисијата за оценка на магистерскиот труд е составена од три члена. Менторот е прв член на Комисијата, а другите членови се наставници од научната област од која што е темата.

Неусвоеното барање може да се врати на претходна постапка и повторно разгледување според доставените препораки.

- Наставно-научниот совет формира комисија за оценка на магистерскиот труд од три члена, во рок од 45 дена од денот на предавањето на трудот. Овој рок не тече во периодот од 15 јули до 25 август во календарската година.
- По усвоената Одлука за формирање на Комисија за оценка на магистерскиот труд, комисијата е должна во рок од 3 месеци да го прегледа трудот и на студентот писмено да му ги достави евентуалните забелешки. Комисијата може да му го врати на кандидатот трудот со забелешки најмногу двапати и му определува рок за постапување. Ако кандидатот не постапи по забелешките во утврдениот рок, постапката се запира, а на кандидатот му престанува статусот студент.
- Менторот е должен да ја постави финалната верзија од магистерскиот труд на проверка на софтверот за Плагијаторство на Министерството за образование и наука на Република Македонија, а добиените резултати (извештај) се доставуваат во прилог на извештајот за оценка на магистерскиот труд.
- Комисијата за оценка на изработениот магистерски труд, во рок од 3 месеци доставува извештај (образложение и краток приказ на одредени поглавја на магистерскиот труд, најмногу до 5 страници и заклучок и предлог – МР-Образец 8). Раководителот на Советот за втор циклус студии го доставува извештајот за оценка на изработениот магистерски на разгледување на Наставно-научниот колегиум на студиската програма. Мислењето, како и предлог Комисија за одбрана на магистерскиот труд (доколку мислењето е позитивно) доставен од страна на Наставно-научниот колегиум на студиската програма се разгледува на Советот за втор циклус студии на ФЗНХ. Доколку Советот за втор циклус студии на ФЗНХ се произнесе позитивно во врска со извештајот и предложената Комисија за одбрана на магистерскиот труд, доставува препорака до ННС на Факултетот за усвојување на истиот. Неусвоениот извештај на Советот за втор циклус студии на ФЗНХ може да се врати на претходна постапка и повторно разгледување според доставените препораки. ННС на Факултетот го усвојува извештајот и на истата седница формира Комисија за одбрана на магистерскиот труд, составена од 3 члена.
- Пред да се закаже јавна одбрана на магистерскиот труд, кандидатот е должен да достави шест примероци (Прилог - 6) од конечната верзија на трудот, укоричен во тврд или мек повез и лекториран од овластен лектор (еден за менторот, два за членовите на Комисијата, еден за во досието на студентот, еден за библиотеката на Факултетот и еден за Универзитетската библиотека „Св. Климент Охридски“ во Скопје).

- Кандидатот се известува за денот на одбрана на магистерскиот труд од страна на Комисијата за одбрана. Одбраната треба да се реализира во период од 30 дена од прифаќањето на извештајот од страна на ННС на Факултетот. Одбраната на трудот е јавна и се објавува на огласната табла на Факултетот, најмалку 7 дена пред денот на одбрана. По барање на кандидатот (МР-Образец 9), рокот за одбрана на магистерскиот труд може да се продолжи најмногу за 3 месеци.
 - Јавната одбрана ја води претседател кој се избира од членовите на Комисијата, при што менторот не може да биде претседател. На јавната одбрана од страна на членовите на Комисијата се чита постапката за пријавување, изработка и одбрана на магистерскиот труд, кратка биографија за кандидатот, додека менторот го чита краткиот извод од извештајот на Комисијата за оцена на магистерскиот труд (Прилог – 7.2., 7.3., 7.4.). Потоа кандидатот го брани изработениот магистерски труд преку јавна презентација (не повеќе од 30 минути) и одговара на поставените прашања од страна на Комисијата, коишто се во врска со проблематиката што е предмет на трудот.
 - Оценувањето се врши со две описни оценки: го одбрани магистерскиот труд и не го одбрани магистерскиот труд.
 - За време на одбраната од страна на претседателот на Комисијата се води записник, а по завршување на одбраната Комисијата го потпишува записникот за одбрана и јавно ја соопштува оценката од одбраната на магистерскиот труд (МР Образец 7).
 - Студентот магистрирал на Факултетот за земјоделски науки и храна, во состав на УКИМ во Скопје, доколку ги положил сите предвидени испити, ги освоил потребните кредити по соодветната студиска програма и успешно ја одбрал магистерската работа.
- Датумот на одбраната на магистерскиот труд е и датум на магистрирање. Записникот од одбраната, со оригиналните примероци од магистерскиот труд се доставуваат до архивата на Факултетот за заверка.
- Измени и дополнувања на ова Упатство се вршат според иста постапка, како што е и за негово донесување.
 - Упатството влегува во сила со денот на донесувањето.

Д Е К А Н,

Проф. д-р Вјекослав Танасковиќ